

PSHP:n tuberkuloositoimintaohjelma

sh Merja Laitala

TAYS, keuhkosairauksien

vastuuyksikkö

Yhdessä terveyttä

TAUSTA

Yhdessä terveyttä

- STM:n julkaisema Valtakunnallinen tuberkuloosiohjelma 2006 (9/2006) www.stm.fi, www.ktl.fi, www.filha.fi
- ehkäisy- ja hoitokäytäntöjen yhtenäistäminen valtakunnallisesti
- sairaanhoitopiirikohtaiset ohjeistukset v. 2007 loppuun mennessä
- Erityisesti lasten tuberkuloosin ehkäisyyn tulee kiinnittää huomiota, koska kaikkien vastasyntyneiden BCG – rokotuksista on siirrytty riskiryhmien rokotuksiin

TYÖRYHMÄ

Yhdessä terveyttä

- Kirsi Laasonen, ayl, keuhkosairauksien klinikka (projektin vastuuhenkilö)
- Iiris Rajalahti, el, keuhkosairauksien klinikka
- Kirsi Valve, el, sisätautien klinikka, infektio-sairaudet
- Merja Helminen, ayl, lastentautien klinikka
- Rita Niemi, hygieniahoitaja, sisätautien klinikka, infektio-yksikkö
- Merja Laitala, sh, keuhkosairauksien klinikka
- Kati Kuusisto, sh, keuhkosairauksien klinikka
- Ari Marttinen, toimistos sihteeri, keuhkosairauksien klinikka

Asiantuntijajäsenet

Yhdessä terveyttä

- Risto Vuento, yl, mikrobiologia
- Hannele Sainio, vast. ttl, PSHP:n työterveysasema
- Leena Jokiniemi, tth, PSHP:n työterveysasema
- Tapio Jussila oyl, Tampereen kaupungin tartuntatautivastuulääkäri
- Sirpa Saarentaus, tartuntatautivastuuhoitaja, Tampereen kaupungin tartuntatautien valvonta
- Jaana Tulppo, sos.tnt, keuhkosairauksien klinikka

Seurantaryhmä

Yhdessä terveyttä

- Keuhkosairauksien vastuuyksikön johtotiimi
- Ylilääkäri Jukka Lumio, sisätautien klinikka, infektiosairaudet
- Toimialuejohtaja Matti Salo, Toimialue 4

TB- ohjelman tavoitteet

Yhdessä terveyttä

- Pirkanmaalla
 - Tuberkuloosin torjuntaan, diagnostiikkaan, hoitoon ja yhteistyömenettelyihin liittyvien ohjeistojen laatiminen ja päivittäminen
 - Vastuuhenkilöiden verkoston luominen / päivittäminen
 - Nimettävä lasten tuberkuloosin ehkäisyyn perehtynyt / perehdytettävä terveyden- tai sairaanhoitaja varahenkilöineen
 - koulutukset

TB - ohjelman kohdetahot

Yhdessä terveyttä

- erikoissairaanhoidon klinikat (TAYS, aluesairaalat)
 - Keuhkoklinikka
 - Lastenlinikka
 - Infektioyksikkö
 - Päivystysalue
 - Mikrobiologian laboratorio
- terveyskeskukset
 - tartuntatautivastuuhenkilöt
- neuvolat
- Opiskelija- ja kouluterveydenhuolto
- Päihdehuolto
- Vankeinhoitolaitos
- Pakolaiskeskukset, maahanmuuttajien parissa työskentelevät
- Työterveyshuolto
- Geriatriset laitokset

OHJEET

Yhdessä terveyttä

- www.pshp.fi/ ammattilaisille/ohjeistukset/infektio-ohjeet/tuberkuloosiohjeet
 - Toimintaohjeet epäiltäessä tartuttavaa tuberkuloosia
 - Päivystysalueen ohje
 - Ohje potilaan sijoituksesta epäiltäessä tartuttavaa, lääkeresistenttiä tuberkuloosia
 - Ohjeet henkilökunnan suojaumisesta
 - Tuberkuloositartunnan torjunta sairaalassa
 - Hengityksen suojaimet
 - TB -yskösnäyteohjeet
 - Potilasohje
 - Hoitohenkilökunnan ohje

- Kontaktiselvitysohjeet
 - Yleisohje
 - Ohje altistuneiden lähikontaktien tarkastuksista
 - TB potilaan kontaktikartoituskaavake
- Valvottu hoito (DOT)
 - Yleisohje
 - TB lääkehoito-ohje hoitohenkilökunnalle
 - TB hoidon seuranta-kaavake
- Ohjeet työterveyshuoltoon varten
 - Tuberkuloosiohje työterveyshuoltoon varten
 - Arviointikaavake työntekijän altistumisesta tuberkuloosille
- Toimintaohje maahanmuuttajien parissa työskenteleville
- Alle 16-vuotiaiden lasten tuberkuloosiohjeet

1. Lapsen oireinen tuberkuloosi
2. Lapsen kontakti tuberkuloosia tartuttavaan henkilöön
3. Lapsen arviointi esh:ssa epäiltäessä tuberkuloosia
4. Lapsen latentin tuberkuloosi-infektion (LTBI) diagnoosi
5. Lapsen LTBI:n hoito ja seuranta
6. Lapsen tuberkuloosin hoito ja seuranta
7. Mahahuuhtelunäyte lasten tuberkuloosin dg:ssa
8. Yskösnäytteen indusoiminen
9. Maahanmuuttajalapsen tuberkuloosiepäily
10. Ohje vanhemmille: Lapsen oireeton tuberkuloosi-infektio
11. Lasten BCG-rokotus

M-aseman TB-ohjeet

Yhdessä terveyttä

- Ohjeita TB:n torjuntaan ja eristykseen
- TB-tartunnan torjunta sairaalassa
- Tuberkuloosi ja hoito keuhkoklinikassa
 - TB-lääkehoito /potilasohje
 - Mantoux-testi / henkilökunnalle
 - Mantoux-testi / avohoitoon
 - TB ja muut mycobakteerit
- Tuberkuloosi ja hoito vuodeosastolla
- Lääkkeiden luovuttaminen sairaala-apteekista avohoitoon
- Potilasohjeita ja linkkejä
- Toimintaohjeet henkilökunnalle
 - valvottu hoito ja kontaktikartoitus

TB vastuunjako klinikassa / sairaalassa

Yhdessä terveyttä

- Aikuiset keuhkotuberkuloosipotilaat:
 - keuhkolääkärin vastuulla
 - hoito keuhkosairauksien os. KEI2:lla ja PKS:lla / kontrollit KEI2 jälkipoli ja PKS
- Aikuiset, joilla samanaikaisesti sekä keuhko- että muun elinjärjestelmän tuberkuloosi
 - pääsääntöisesti keuhkolääkärin hoitovastuulla
- Muu kuin hengityselinten tuberkuloosi
 - Hoitovastuu arvioidaan tapauskohtaisesti
 - Yhteistyö keuhko- ja infektiolääkärin ja sairastuneen elinjärjestelmän mukaisen erikoislääkärin kesken
- (Mini) epidemiat, laajat kontaktiselvitykset
 - Yhteistyö infektioyksikön kanssa
- Lasten tuberkuloosi
 - Lasten infektiolääkärin hoitovastuulla
 - Kontaktiselvitykset (tartunnan lähteen selvitys) yhteistyössä infektioyksikön ja keuhkoklinikan kanssa

Hoitajien keskinäinen vastuunjako

Yhteistyö avohoidon kanssa

Yhdessä terveyttä

- Valvotun hoidon järjestely
 - sovitaan ajoissa ennen potilaan kotiutumista
 - potilaan toiveet huomioon ottaen
 - tarvittaessa, lähetetään DOT-hoidon yleis- ja lääkeohjeet sovittuun hoitopaikkaan valvotun hoidon seurantalomakkeen mukana
 - viikoittaiset puhelinkontaktit avopuolen toimijan kanssa valvotun hoidon tukemiseksi.
 - yhteistyöpalaverit ongelmatilanteissa eri asiantuntijoiden kanssa

TB ohjelman toimivuus...

Yhdessä terveyttä

- Kokoukset / verkostoituminen
- Koulutukset / perehdytys
- Ohjeiden saavutettavuus
- Työn jako / sujuvuus
- Saumaton yhteistyö eri toimijoiden kesken
- Jatkohanke 2009 TB potilaan hoitoketju tekeillä